

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

STATISTIKA OBRAZOVANJA - OSNOVNO OBRAZOVANJE

ZA 2016/2017.

Izveštaj pripremio/la: **Vedrana Đerić**

Datum: **30.11.2017.**

SADRŽAJ

strana

UVOD

1	STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI	.
2	RELEVANTNOST	.
2.1	Korisnici podataka statističkog istraživanja	.
2.1.1	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja	.
2.1.2	Procjena korisničkih potreba	.
2.1.3	Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika	.
2.2	Potpunost podataka	.
2.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti podataka (R1)</u>	.
3	TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE	.
3.1	Greška uzorkovanja	.
3.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Greška uzorkovanja (A1)</u>	.
3.1.2	Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja	.
3.2	Neuzoračke greške	.
3.2.1	Neuzoračke greške - Greške obuhvata	.
3.2.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)</u>	.
3.2.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Udio zajedničkih jedinica (A3)</u>	.
3.2.1.3	Greška nedovoljnog obuhvata	.
3.2.1.4	Mjere za smanjenje grešaka obuhvata	.
3.2.2	Neuzoračke greške - Greške mjerenja	.
3.2.2.1	Razlozi za nastanak grešaka mjerenja	.
3.2.2.2	Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja	.
3.2.3	Neuzoračke greške - Greške neodgovora	.
3.2.3.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka-Stopa neodgovora izvještajne jedinice(A4)</u>	.
3.2.3.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa neodgovora varijable (A5)</u>	.
3.2.3.3	Postupci u slučaju neodgovora	.
3.2.3.4	Postupci za smanjenje stope neodgovora	.
3.2.3.5	<u>Indikator kvaliteta i učinka- Stopa imputiranih podataka (A7)</u>	.
3.2.4	Revizije	.
3.2.4.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije podataka (A6)</u>	.
4	PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE	.
4.1	Pravovremenost objave	.
4.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)</u>	.
4.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)</u>	.
4.2	Tačnost objave	.
4.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka –Tačnost prve objave (TP3)</u>	.
4.3	Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti	.

5	USKLAĐENOST I UPOREDIVOST	.
5.1	Usklađenost	.
5.1.1	Indikator kvaliteta i učinka - Skladnost sa rezultatima iz referentnog izvora (CH1)	.
5.1.2	Razlozi za veća odstupanja	.
5.2	Uporedivost	.
5.2.1	Indikator kvaliteta i učinka – Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)	.
5.2.2	Indikator kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)	.
5.2.3	Prekidi u vremenskim serijama	.
5.3	Geografska uporedivost	.
5.3.1	Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema	.
5.4	Desezoniranje	.
6	DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISEMINACIJSKI FORMAT	.
6.1	Saopćenja u kojima se objavljuju podaci	.
6.2	Publikacije u kojima se objavljuju podaci	.
6.3	On – line baza podataka	.
6.4	Pristup mikropodacima	.
6.5	Dostupnost metodološke dokumentacije	.
6.6	Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata	.
6.7	Indikator kvaliteta i učinka - Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)	.
6.8	Indikator kvaliteta i učinka – Meta podaci konsultacije (AC2)	.
6.9	Indikator kvaliteta i učinka – Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)	.
7	TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA	.
7.1	Troškovi provođenja statističkog istraživanja	.
7.2	Opterećenost davalaca podataka	.
7.3	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti	.
8	POVJERLJIVOST	.
8.1	Povjerljivost – politika	.
8.2	Povjerljivost – postupanje sa podacima	.
9	STATISTIČKA OBRADA	.
9.1	Izvor podataka	.
9.2	Učestalost prikupljanja podataka	.
9.3	Prikupljanje podataka	.
9.4	Validacija podataka	.
9.5	Kompilacija podataka	.
9.6	Prilagođavanja	.
9.6.1	Sezonsko prilagođavanje	.

1 STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI

1.1 Namjena istraživanja

Namjena istraživanja je da prikupi i prikaže podatke iz oblasti osnovnog obrazovanja, odnosno podatke o stanju, strukturi i razvoju škola i odjeljenja, o strukturi i kretanju učenika i nastavnika, o rezultatima školovanja i nastavnom kadru koji provodi program osnovnog obrazovanja.

1.2 Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

Pravni osnov na osnovu kojeg se preduzima provođenje ovog istraživanja čine Zakoni o statistici BiH i entitetski Zakoni o statistici, Višegodišnji statistički programi i godišnji Planovi rada statističkih institucija. Oni utvrđuju odgovornost statističkih institucija u BiH pri provođenju ovog istraživanja.

1.3 Korištene klasifikacije

Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (ISCED 2011).

1.4 Izveštajna jedinica

U statistici osnovnog obrazovanja izveštajna jedinica je svaka redovna osnovna škola kao i osnovna škola za djecu sa posebnim potrebama.

Prikupljene statističke podatke za osnovno obrazovanje Agenciji za statistiku BiH dostavljaju: Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu BiH.

1.5 Statistička jedinica posmatranja

Statističke jedinice posmatranja su učenici i nastavnici.

1.6 Pokrivenost i obuhvat

Obuhvat osnovnog obrazovanja je potpun, što znači da su istraživanjem obuhvaćeni učenici svih redovnih osnovnih škola kao i učenici osnovnih škola za djecu sa posebnim potrebama, koji su u datoj školskoj godini upisani u osnovne škole.

1.7 Statistički koncepti i definicije

Školom se u statistici obrazovanja smatra grupa učenika organizovanih u jednu školsku jedinicu, sa jednim ili više nastavnika koji izvode nastavu određene vrste, po određenom nastavnom planu i programu, bez obzira da li je škola centralna/matična, samostalna, područno odjeljenje ili odjeljenje pri drugoj vrsti škole. Školom se smatraju i teritorijalno izdvojene jedinice/ područna odjeljenja u sastavu osnovne škole, kao i odjeljenja za djecu sa posebnim potrebama pri redovnim osnovnim školama.

Učenik je osoba upisana u školu sa ciljem pohađanja nastave.

Odjeljenje je grupa učenika koju, istovremeno i u istoj prostoriji, obučava u toku školske godine jedan nastavnik ili više nastavnika sukcesivno.

S obzirom na razrede iz kojih su sastavljena, odjeljenja mogu biti nekombinovana i kombinovana.

Nekombinovano odjeljenje je odjeljenje u kome se nalaze učenici samo jednog razreda.

Kombinovano odjeljenje je odjeljenje u kome se nalaze učenici dva ili više razreda.

Razred je stepen školovanja u kojem učenici u toku školske godine, stiču određen obim znanja, a prema nastavnom planu i programu određene vrste škole.

Završni razred je onaj razred kojim učenik završava školovanje u toj školi.

Učenici koji su na kraju školske godine negativno ocijenjeni iz tri ili više predmeta (saglasno propisima za tu vrstu škole) ili koji nisu položili popravni ili razredni ispit su **ponovci** i oni mogu dva ili više puta upisivati isti razred.

2 RELEVANTNOST

2.1 Korisnici podataka statističkog istraživanja

2.1.1 Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja

-Javni sektor (Vijeće ministara i Vlade entiteta i BD; ministarstva zadužena za oblast obrazovanja; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za evropske integracije; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje);

-Nauka, istraživanje i obrazovanje (fakulteti i istraživački centi, udruženja građana)

- Poslovni subjekti ;

- Opća javnost (fizičke osobe) ;

- Mediji (RTV kuće i printani mediji) ;

- Međunarodne organizacije (Eurostat, UNESCO, OECD, UNICEF, ambasade stranih država i sl.).

2.1.2 Procjena korisničkih potreba

Glavni zahtjevi korisnika za podacima su: razne analize, razvojni indikatori, naučni radovi i sl.

2.1.3 Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika

Za ovo istraživanje ne provodi se mjerenje zadovoljstva i percepcije korisnika. Mjerenje zadovoljstva korisnika moguće je putem ostalih metoda, na osnovu primljenih zahtjeva korisnika podataka o srednjem obrazovanju.

2.2 Kompletnost podataka

2.2.1 Stopa kompletnosti podataka (R1)

Ne raspoložemo informacijama.

3 TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE

3.1 Greška uzorkovanja

3.1.1 Greška uzorkovanja (A1)

Greške uzorkovanja nije moguće izračunati, jer se istraživanje ne temelji na slučajnom uzorku.

3.1.2 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Istraživanje se ne provodi na bazi uzorka.

3.2 Neuzoračke greške

3.2.1 Neuzoračke greške - Greške obuhvata

3.2.1.1 Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Nije bilo prekomjernog obuhvata.

3.2.1.2 Udio zajedničkih jedinica (A3)

U ovom istraživanju se ne kombinuju podaci (ne koriste jedinice) iz dva ili više izvora.

3.2.1.3 Greška nedovoljnog obuhvata

Takve greške nisu identifikovane.

3.2.1.4 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Prije svakog istraživanja, entitetski zavodi za statistiku i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu vrše ažuriranje postojećih adresara prema podacima iz poslovnog registra za referentnu godinu i podacima iz registara drugih administrativnih izvora (nadležnog ministarstva).

3.2.2 Neuzoračke greške - Greške mjerenja

3.2.2.1 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Najčešći razlozi za nastanak grešaka mjerenja jeste nedovoljna pažnja osobe koja popunjava upitnik.

3.2.2.2 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

Agencija za statistiku, zajedno sa entitetskim statističkim institucijama će raditi na smanjenju broja grešaka mjerenja izradom jasnog i razumljivog uputstva za popunjavanje upitnika.

3.2.3 Neuzoračke greške – Greške neodgovora

3.2.3.1 Stopa neodgovora izvještajne jedinice (A4)

U školskoj 2016/2017. godini nije bilo neodgovora izvještajne jedinice.

3.2.3.2 Stopa neodgovora varijable (A5)

Nemamo informacija koje nam omogućavaju izračunavanje ove stope.

3.2.3.3 Postupci u slučaju neodgovora

U slučaju neodgovora, entitetski zavodi za statistiku i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu nastoje da dobiju podatke od izvještajnih jedinica, a ako u tome ne uspiju podatak se tretira kao nepoznat.

3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora

Entitetski zavodi i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu nastoje smanjiti stopu neodgovora za sljedeću referentnu godinu tako što pripremaju bolja pojašnjenja za popunjavanje varijabli na kojima je bilo najviše nejasnoća i eventualnih grešaka.

3.2.3.5 Stopa imputiranih podataka (A7)

Agencija ne radi bilo kakvu vrstu imputacije podataka. Podatke dobijamo od entitetskih zavoda i ekpoziture Agencije u Brčko distriktu i nemamo informacije koje nam omogućavaju izračunavanje ove stope.

3.2.4 Revizije

3.2.4.1 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Ne provodi se revizija podataka za statistiku osnovnog obrazovanja.

4 PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)

Referentni period	2016/2017
Datum objave prvih rezultata	30.maj 2017.
Vremenski razmak (mjeseci)	T+8

Pravovremenost prvih rezultata iznosi T + 8

4.1.2 Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)

Referentni period	2016/2017
Datum objave prvih rezultata	31.oktobar 2017.
Vremenski razmak (mjeseci)	T+13

Pravovremenost konačnih rezultata iznosi T + 13

4.2 Tačnost objave

4.2.1 Tačnost prve objave (TP3)

Referentni period	2016/2017
Najavljeni datum objave	30.05.
Stvarni datum objave	30.05.
Vremenski razmak (dana)	T+0

Tačnost prve objave iznosi T + 0

4.3 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave

Kod objave rezultata nije bilo kašnjenja.

5 USKLAĐENOST I UPOREDIVOST

5.1 Usklađenost

5.1.1 Skladnost izvora podataka (CH1)

Ne raspolažemo informacijom.

5.1.2 Razlozi za veća odstupanja

Ne raspolažemo informacijom.

5.2 Uporedivost

5.2.1 Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)

Ne raspolažemo informacijom.

5.2.2 Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)

Dužina uporedivih vremenskih serija iznosi 12 godina.

5.2.3 Prekidi u vremenskim serijama

Nije bilo prekida godišnjih vremenskih serija.

5.3 Geografska uporedivost

5.3.1 Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Podaci o osnovnom obrazovanju su međunarodno uporedivi, ali se prvenstveno koriste za nacionalne potrebe. Sve preporuke od strane EUROSTAT-a u pogledu ovog istraživanja su ispoštovane kako bi bilo međunarodno uporedivo.

5.4 Desezoniranje

U godišnjem istraživanju za osnovno obrazovanje ne radi se desezoniranje.

6 DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISIMINACIJSKI FORMAT

6.1 Saopćenja u kojima se objavljuju podaci

- Godišnje saopćenje „Statistika obrazovanja“

http://www.bhas.ba/saopćenja/2017/EDU_01_2016_Y2_00_SR.pdf

6.2 Publikacije u kojima se objavljuju podaci

- BiH u brojevima – dio „Obrazovanje“

http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB%20BiH%20u%20brojevima%202016_SR_www.pdf

-Žene i muškarci u BiH-dio "Obrazovanje"

http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB_zene_i_muskarci_bh_2015_eng.pdf

6.3 On – line baza podataka

Nije dostupna on-line baza podataka.

6.4 Pristup mikropodacima

Nisu dostupni mikropodaci.

6.5 Dostupnost metodološke dokumentacije

Metodologija se nalazi unutar saopćenja Statistika obrazovanja.

http://www.bhas.ba/saopstenja/2017/EDU_01_2016_Y2_00_SR.pdf

6.6 Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata

Poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata se može postići kroz povećanje prikazivanja podataka u vidu grafikona i određenih procentualnih odnosa, kao i prikazivanja podataka u vremenskim serijama. Sve ovo bi omogućilo korisnicima da dođu do bolje analize i upotrebe podataka.

6.7 Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)

Ne raspolažemo informacijama - ne postoji softver za određivanje web hits.

6.8 Meta podaci konsultacije (AC2)

Ne raspolažemo informacijama - ne postoji softver za određivanje web hits.

6.9 Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)

Ne raspolažemo informacijama.

7 TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA

7.1 Troškovi provođenja statističkog istraživanja

Broj utrošenih sati rada	Ne raspolažemo podacima.
Materijalni troškovi (štampanje i slanje obrazaca na teren)	Pošto se koriste elektronski obrasci, nema ovih troškova.
Godišnji broj obrazaca koji se dostavljaju izvještajnim jedinicama	Ne raspolažemo podacima.

7.2 Opterećenost davalaca podataka

Broj izvještajnih jedinica koje su ispunile obrazac	Ne raspolažemo podacima

Vrijeme potrebno za popunjavanje jednog obrasca (sati)	Ne raspoložemo podacima.
Ukupno upotrebjeno vrijeme (sati)	Ne raspoložemo podacima.

7.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Razvoj IT aplikacije je omogućio da izvještajne jedinice vrše elektronsko popunjavanje obrasca, čime se značajno olakšao proces prikupljanja podataka, a ujedno i smanjili troškovi.

8 POVJERLJIVOST

8.1 Povjerljivost - politika

Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. Glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip povjerljivosti kao jedan od glavnih principa. Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.

8.2 Povjerljivost – postupanje sa podacima

Povjerljivost statističkih podataka je zahtijevana zakonom, a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Agencija ne raspoložbe individualnim podacima za osnovno obrazovanje u BiH.

9 STATISTIČKA OBRADA

9.1 Izvor podataka

Statističko istraživanje o osnovnom obrazovanju u BiH provodi se na punom obuhvatu izvještajnih jedinica. Istraživanjem su obuhvaćene sve redovne osnovne škole, kao i osnovne škole za djecu sa posebnim potrebama. Entitetski zavodi za statistiku i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu prikupljene podatke dostavljaju Agenciji za statistiku BiH.

9.2 Učestalost prikupljanja podataka

Podaci se prikupljaju jednom godišnje, za cijelu školsku godinu.

9.3 Prikupljanje podataka

Podaci za osnovno obrazovanje se prikupljaju godišnjim izvještajima na početku školske godine. Statističko istraživanje iz oblasti osnovnog obrazovanja provodi se putem elektronskih obrazaca koje entitetski zavodi za statistiku i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu dostavljaju izvještajnim jedinicama.

Podatke dobijene od entitetskih zavoda za statistiku i ekspoziture Agencije u Brčko distriktu, Agencija za statistiku BiH objavljuje u agregiranom – zbirnom obliku.

9.4 Validacija podataka

Agencija za statistiku BiH i entitetski zavodi za statistiku kao i ekspozitura Agencije u Brčko distriktu vrše validaciju podataka. Nakon prikupljanja izvještaja, u Federalnom zavodu za statistiku i Republičkom zavodu za statistiku RS, kao i u ekspozituri Agencije u Brčko distriktu kontroliše se obuhvat, tačnost podataka, vrši se logička i računaska kontrola.

9.5 Kompilacija podataka

Ne obavljaju se postupci na podacima koji služe za izvođenje novih informacija u skladu sa datim setom pravila.

9.6 Prilagođavanja

Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (metode desezoniranja). Podaci statistike osnovnog obrazovanja se ne desezoniraju.

9.6.1 Sezonsko prilagođavanje

Ne vrši se sezonsko prilagođavanje.